

**ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตสาขาบริหารการศึกษา คณะ
ศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน**
**Needs in leadership development of Educational administration students,
Department of Teacher Education, Kasetsart University Kamphaeng Saen
Campus**

ศิริพร เครือทอง^{1,*}, อรุษา ปุณยบุรณะ¹, พัชรภา ทันติชูเวช¹

ทัตตริณ วรณเกตศิริ¹, จูติกมลศิริ ลาโพธิ์¹, วรณิ เนียมหอม¹ และ สุमितร์ สุวรรณ¹

Siriporn Kruatong^{1,*}, Ornusa Phunnapurana¹, Patcharapa Tantichuwet¹, Tussatrin Wannaketsiri¹, Thitikamol Siri Lapho¹, Wannee Neanhom and Sumit Suwan¹

¹ อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

คำสำคัญ

บทคัดย่อ

การศึกษาความ
ต้องการจำเป็น, การ
พัฒนาภาวะผู้นำ, การ
บริหารการศึกษา

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาาระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังใน
การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตสาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒน
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตสาขาการบริหารการศึกษา ปี
การศึกษา 2567 จำนวน 33 คน โดยการเลือกอย่างเจาะจง เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม ซึ่ง
เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดย ค่าเฉลี่ย ส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ผลการวิจัยพบว่า ค่าดัชนีความ
ต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) สูงมากที่สุด ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) ภาวะผู้นำ
ด้านดิจิทัล 3)ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม 4)ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม และ 5)จริยธรรมภาวะผู้นำเชิง
สร้างสรรค์ ส่วนค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) น้อยมากที่สุด ได้แก่ภาวะผู้นำทาง
วิชาการ อันเป็นภาวะผู้นำที่ผู้บริหารต้องใช้ทักษะในการบริหารงานจริงสำหรับการทำงาน
ดังนั้นสาขาการบริหารการศึกษาควรจัดการศึกษาตามความต้องการจำเป็นตามประเด็นเหล่านี้

Abstract

This research is aimed at studying the essential need leadership development of Educational administration students, Department of Teacher Education, Kasetsart University Kamphaeng Saen Campus. The sample population is 33 people by purposive selection of students in Educational Administration in academic year 2024. The questionnaire which is used a 5-level rating scale questionnaire. The data was analysis by average, standard deviation and the required demand index (PNI_{modified}). The research results found that need index value (PNI_{modified}) that necessary demand index value (PNI_{modified}) is the highest, including of 1) Transformational leadership 2) Digital leadership 3) Innovative leadership 4) Oriented leadership and 5) Ethics of creative leadership that necessary demand index value is the lowest was academic leadership. It is a leadership

condition that executives must use real management skills for work. Therefore, the field of education administration should manage the education as needed according to these issues.

Keywords: The Study of Essential Need, leadership development, Educational administration

ภูมิหลัง

สถาบันทางสังคมที่เป็นจุดเริ่มต้นของการปลูกฝังความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมที่มีความสำคัญ ได้แก่ สถานศึกษา อันมีหน้าที่ดำเนินการดูแลและพัฒนา ทางด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัวชุมชน สังคม และประเทศชาติ [1] ปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวต้องได้รับการบริหารให้สอดคล้องสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งความสำคัญอย่างมากต่อโรงเรียนที่จะประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำในด้านต่างๆ เช่น ผู้นำทางจริยธรรม ภาวะผู้นำทางวิชาการ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำด้านดิจิทัล ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นต้น [2] [3] [4] [5] [6] [7] [8] [9] นิสิตสาขาบริหารการศึกษาซึ่งจะต้องเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในอนาคตจำเป็นต้องเข้าใจบทบาทและพัฒนาภาวะผู้นำของบริบทของสถานศึกษาในยุคนี้ ดังนั้นเพื่อให้ได้ภาวะผู้นำที่คาดหวัง ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตสาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อการศึกษาาระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังในการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตสาขาบริหารบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การตรวจเอกสาร

ความหมายของภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำนับเป็นสิ่งที่จำเป็นและเป็นคุณลักษณะที่ผู้บริหารทุกหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ จะต้องมียู่ในตัวของผู้บริหาร ซึ่งบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่เหนือคนอื่น ๆ โดยมีความสามารถหรือพฤติกรรม สามารถวางแผน ในการโน้มน้าว จูงใจ กระตุ้น ชี้นำ สร้างความเชื่อมั่น ความศรัทธา ความสามัคคีคือแรงบันดาลใจให้บุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่น ปฏิบัติตามเพื่อให้การดำเนินงานในองค์กร สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ [2] [6] [9] [10]

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

นักการศึกษาได้ให้ความหมายหรือองค์ประกอบของแนวคิดเกี่ยวกับผู้นำในด้านต่างๆ เช่น ผู้นำเชิงจริยธรรม ภาวะผู้นำทางวิชาการ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำด้านดิจิทัล ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา [2][3][4][5] [6] [8] เป็นต้น โดยมีรายละเอียดของความหมายหรือองค์ประกอบของผู้นำจากนักการศึกษาดังนี้ รัชนิวรรณ สุวรรณชัย [2] ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม หมายถึงการแสดงออกถึงพฤติกรรม กระบวนการ หรือวิธีการต่าง ๆ ของผู้นำที่แสดงออกถึงค่านิยมคุณธรรมและจริยธรรมของตนเองอย่างมี

อุดมการณ์ เพื่อส่วนรวมและมีการให้บริการที่ดีต่อส่วนรวม โดยคำนึงถึงประโยชน์ขององค์กรและสังคมส่วนรวมเป็นหลัก รวมถึงสามารถจูงใจให้ผู้ตามคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมขององค์กรเป็นหลักในการดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ส่วน วงศกร เพียรชนะ [4] ได้ให้กรอบในการมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ 1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม 2. ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 3. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ 4. ด้านการกระตุ้นทางปัญญา 5. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 6. ด้านทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล 7. ด้านการตัดสินใจและมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ ส่วน ภาณุเดช แสงลุน และ ชยาภาคนต์ เรืองสุวรรณ [5] นำเสนอองค์ประกอบภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาดิจิทัล 4 ด้าน คือ 1) ด้านวิสัยทัศน์ผู้นำทางดิจิทัล 2) ด้านการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาทางดิจิทัล 3) ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทางดิจิทัล และ 4) ด้านความสามารถทางดิจิทัล ในขณะที่ บงกช เวียงคำ, ชาญวิทย์ หาญรินทร์และไพฑูรย์ พวงยอด[7] กล่าวว่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล เป็นการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลเป็นการบริหารการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา และการบริหารเทคโนโลยีสำหรับสถานศึกษาไปพร้อมกันท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งมีการนิเทศ ติดตาม ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้สอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายที่ครอบคลุมภารกิจของสถานศึกษา ซึ่งมีประเด็นสำคัญในการบริหารการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ได้แก่การสร้างวัฒนธรรมสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง การจัดการความรู้ในสถานศึกษายุคดิจิทัล และการทำงานอย่างเป็นเครือข่าย การยอมรับเทคโนโลยีนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการเข้าถึงเทคโนโลยีที่เชื่อมโยงความคิด และความรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นกลุ่มคนที่เกิดในยุคดิจิทัล

นอกจากนี้ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง 2. การบริหารความเสี่ยง 3. การทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม 4. การสร้างแรงจูงใจ 5. การสร้างบรรยากาศองค์กร 6. การคิดสร้างสรรค์ 7. การสร้างเครือข่ายและสายสัมพันธ์ 8. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร [6] ในขณะที่ วีระเทพ พัดพรม [8] ได้ให้ความหมายของ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ว่า เป็นผู้นำที่จะต้องมีความสามารถนำตนเองและมีความสามารถที่จะต้องจูงใจผู้อื่นให้ไปในทางที่สร้างสรรค์ โดยต้องมีจินตนาการมีการแสวงหาความรู้ใหม่ มีความสามารถในการมองวิกฤติให้เป็นโอกาสได้ในทุกโอกาสด้วยการที่สามารถมองเห็นได้ถึงข้อดีที่มาพร้อมกับปัญหาต่าง ๆ และมีความเชื่อมั่นว่าปัญหาสามารถแก้ไขได้มีการวางแผนเพื่อพัฒนางานสร้างสรรค์ทิศทาง ในการทำงานพร้อมทั้งมีความสามารถในการปรับตัว และมีความยืดหยุ่นต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะสามารถปรับปรุงวิธีการงานให้มีความเหมาะสม ซึ่งจะนำไปสู่การมีประสิทธิภาพที่ดีในการทำงาน นอกจากนี้ ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถใช้ศาสตร์และศิลป์ในการจูงใจ และมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่น เพื่อพัฒนาวิชาชีพทางการศึกษาและงานวิชาการ งานวิจัย งานประกัน คุณภาพและงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน หลักสูตร และคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ มี 10 องค์ประกอบ ดังนี้ 1. การมีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล 2. การสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อความร่วมมือทางวิชาการ 3. การพัฒนาและส่งเสริมความก้าวหน้าบุคลากร 4. การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี 5. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ 6. วัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล 7. การวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ 8. ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ 9. การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ และ 10. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ [9]

จากการศึกษาเอกสารพบว่าภาวะของผู้นำด้านต่าง ๆ พบว่า ความแตกต่างของพฤติกรรมภาวะผู้นำด้านต่าง ๆ แสดงดังตารางที่ 1 ได้แก่ คำนึงถึงประโยชน์ขององค์กรและสังคมส่วนรวม แสดงออกถึงค่านิยมคุณธรรมและจริยธรรม ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล การตัดสินใจและมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ การบริหารความเสี่ยง การมองวิกฤติให้เป็นโอกาส ความสามารถในการปรับตัว และมีความยืดหยุ่น การวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

จากการศึกษาเอกสารพบว่าภาวะของผู้นำด้านต่างๆ พบว่า ความแตกต่างของพฤติกรรมภาวะผู้นำด้านต่างๆ แสดงดังตารางที่ 1 ได้แก่ คำหนึ่งถึงประโยชน์ขององค์กรและสังคมส่วนรวม แสดงออกถึงค่านิยมคุณธรรมและจริยธรรม ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล การตัดสินใจและมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ การบริหารความเสี่ยง การมองวิกฤติให้เป็นโอกาส ความสามารถในการปรับตัว และมีความยืดหยุ่น การวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ตารางที่ 1 พฤติกรรมของภาวะผู้นำด้านต่างๆ

พฤติกรรม	ภาวะผู้นำเชิง จริยธรรม [2]	ภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลง [4]	ภาวะผู้นำ ด้านดิจิทัล [5]	ภาวะผู้นำ ด้านดิจิทัล [7]	ภาวะผู้นำเชิง นวัตกรรม [6]	ภาวะผู้นำเชิง สร้างสรรค์ [8]	ภาวะผู้นำทาง วิชาการ [9]	ความถี่ ความ แตกต่าง
คำหนึ่งถึงประโยชน์ของ องค์กรและสังคมส่วนรวม	√	×	×	×	×	×	×	6
แสดงออกถึงค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรม	√	×	×	×	×	×	×	6
สามารถจูงใจ สนับสนุนให้ผู้ ตามคำนึงถึงภาวะผู้นำ	√	√	√	×	×	×	√	3
ด้านการมีวิสัยทัศน์	×	√	√	×	√	×	√	3
ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	×	√	×	×	×	×	×	6
การกระตุ้นทางปัญญา	×	√	×	×	×	×	×	6
การคำนึงถึงความเป็นปัจเจก บุคคล	×	√	×	×	×	×	×	6
ทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล	×	√	×	×	×	×	×	6
การตัดสินใจและมีความ ยืดหยุ่นตามสถานการณ์	×	√	×	×	×	×	×	6
ด้านการสร้างเครือข่ายการ เรียนรู้	×	×	√	√	√	×	√	3
ด้านความสามารถทางดิจิทัล	×	×	√	×	×	×	√	5
การ สร้าง วัฒนธรรม สถานศึกษา	×	×	×	√	×	×	√	5
การจัดการความรู้	×	×	×	√	×	×	√	5
การยอมรับเทคโนโลยี นวัตกรรม	×	×	×	√	×	×	×	5
การเข้าถึงเทคโนโลยี	×	×	×	√	×	×	√	5
การบริหารความเสี่ยง	×	×	×	×	√	×	×	6
การมองวิกฤติให้เป็นโอกาส	×	×	×	×	×	√	×	6
ความสามารถในการปรับตัว และมีความยืดหยุ่น	×	×	×	×	×	√	×	6
การวิจัยเพื่อพัฒนา นวัตกรรมยกระดับ ผลสัมฤทธิ์	×	×	×	×	×	×	√	6
ทักษะการสื่อสารที่มี ประสิทธิภาพ	×	×	×	×	×	×	√	6
ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	×	×	×	×	×	×	√	6

วิธีการวิจัย

**การศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการของการพัฒนาพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตสาขาบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**

เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของนิสิตนิสิตสาขาบริหารการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตสาขาการบริหารการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ภาควิชาครุศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตสาขาการบริหารการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ภาควิชาครุศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ปีการศึกษา 2567 จำนวน 33 คน โดยได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเพื่อสำรวจเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตสาขาบริหารการศึกษาของนิสิตสาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชาครุศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Check list) เพื่อสอบถามข้อมูลและความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล โดยแบบสอบถามในการวิจัยประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ความความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และความต้องการของการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตสาขาบริหารการศึกษาของนิสิตสาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชาครุศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

3. ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบประเมินสภาพปัญหา และความต้องการในการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตสาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสารและแหล่งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำ

3.1.2 กำหนดขอบเขต ประเด็นการประเมิน และในการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตสาขาบริหารการศึกษา

3.1.3 พัฒนาแบบประเมินในการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตสาขาบริหารการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน และความต้องการการพัฒนาในการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตสาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน โดยแบ่งข้อ

ได้กำหนดระดับความเหมาะสมซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้ [9]

ระดับ	ระดับความคิดเห็น	ระดับ	ระดับความคิดเห็น
5	มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด	2	มีความคิดเห็นในระดับน้อย
4	มีความคิดเห็นในระดับมาก	1	มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด
3	มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง		

3.1.4 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พิจารณา ตรวจสอบความชัดเจนของภาษาและความครอบคลุมจุดประสงค์ที่ต้องการวัด โดยใช้การหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด (Item Objective Congruence: IOC) และกำหนดคะแนนการพิจารณาดังนี้

+1 ถ้าแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

0 ถ้าไม่แน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

-1 ถ้าแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

หากข้อคำถามมีค่า IOC มากกว่า 0.5 ข้อคำถามนั้นอยู่ในเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกที่เหมาะสมและมีความตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้ [10]

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 ขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยส่งแบบประเมินที่จัดทำไว้ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Google Form)

4.3 ผู้วิจัยประสาน นิสิต ที่ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Google Form) ไปให้และให้ส่งกลับคืนตามกำหนดเวลา

4.4 ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมินและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำข้อมูลมาลงรหัส เตรียมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล และใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยดำเนินการดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ด้วยร้อยละ (Percentage)

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตสาขาบริหารการศึกษา โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency distribution) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.3 แปลความหมายของสภาพปัจจุบัน / ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตสาขาบริหารการศึกษา โดยมีเกณฑ์ ดังนี้ [11]

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/ความต้องการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/ความต้องการมีการปฏิบัติมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน / ความต้องการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน / ความต้องการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน / ความต้องการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.4 วิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ของการในการการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตสาขาบริหารการศึกษา

วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร Priority Need Index Modified (PNI_{modified}) จากสูตรดั้งเดิมโดย นงลักษณ์ วิรัชชัย และปรับปรุงโดยสุวิมล ว่องวานิช [13] ดังนี้

$$PNI_{modified} = \frac{(I - D)}{D}$$

$PNI_{modified}$ หมายถึง ดัชนีลำดับของความต้องการจำเป็น

I หมายถึง ความต้องการเพื่อได้รับการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะนวัตกรของครุวิทยาการศาสตร์

D หมายถึง สภาพปัจจุบันที่ได้รับการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะนวัตกรของครุวิทยาการศาสตร์

ผลการวิจัย

การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของการความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตสาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จากกลุ่มตัวอย่างประชากร คือ นิสิต สาขาการบริหารการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชาครุศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ปีการศึกษา 2567 มีรายละเอียดจำนวนกลุ่มดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่ม	ชาย	หญิง	จำนวนทั้งหมด(คน)
ปริญญาเอก	1	9	10
ปริญญาโท	7	16	23
รวม		33	

จากตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาแบ่งนิสิตออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ระดับปริญญาเอก จำนวน 10 คน 2) ระดับปริญญาโท จำนวน 23 รวมจำนวน 40 คน ผลการศึกษาวเคราะห์ข้อมูลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตสาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสนมีดังตารางที่ 3 และตารางที่ 4

ตารางที่ 3 สภาพปัจจุบันในการการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตสาขาบริหาร

ข้อ	ภาวะผู้นำ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับสภาพปัจจุบัน
1.	ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม	4.000	0.901	ระดับมาก
2.	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.000	1.000	ระดับมาก
3.	ภาวะผู้นำด้านดิจิทัล	4.003	0.918	ระดับมาก
4.	ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม	3.879	0.960	ระดับมาก
5.	ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	4.061	0.899	ระดับมาก
6.	ภาวะผู้นำทางวิชาการ	3.907	1.015	ระดับมาก

ตารางที่ 4 สภาพที่พึงประสงค์ในการการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตสาขาบริหาร

ข้อ	ภาวะผู้นำ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับสภาพปัจจุบันพึงประสงค์
1.	ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม	4.424	0.708	ระดับมาก
2.	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.515	0.795	ระดับมากที่สุด
3.	ภาวะผู้นำด้านดิจิทัล	4.636	0.699	ระดับมากที่สุด
4.	ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม	4.515	0.795	ระดับมากที่สุด
5.	ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	4.606	0.747	ระดับมากที่สุด
6.	ภาวะผู้นำทางวิชาการ	4.485	0.972	ระดับมาก

ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})ในการการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตสาขาบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสนมีดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$)ในการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตสาขาบริหารการศึกษา

ข้อ	ภาวะผู้นำ	ดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$)	ลำดับ
1.	ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม	0.089	4
2.	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	0.141	1
3.	ภาวะผู้นำด้านดิจิทัล	0.124	2
4.	ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม	0.121	3
5.	ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	0.039	5
6.	ภาวะผู้นำทางวิชาการ	-0.007	6

จากตารางที่ 5 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$ เฉลี่ย) ของนิสิตพบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$ เฉลี่ย) สูงมากที่สุด ได้แก่ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง($PNI_{modified}$ เฉลี่ย=0.141) 2) ภาวะผู้นำด้านดิจิทัล($PNI_{modified}$ เฉลี่ย=0.124) 3)ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม($PNI_{modified}$ เฉลี่ย=0.121) 4)ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ($PNI_{modified}$ เฉลี่ย=0.089 และ 5 จริยธรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ($PNI_{modified}$ เฉลี่ย=0.039) ส่วนค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$ เฉลี่ย) น้อยมากที่สุด ได้แก่ภาวะผู้นำทางวิชาการ ($PNI_{modified}$ เฉลี่ย=-0.007)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาความต้องการจำเป็นของความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของสาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชาครุศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จากกลุ่มตัวอย่างคือ นิสิตสาขาการบริหารการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชาครุศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ปีการศึกษา 2567 จำนวน 33 คน จากการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$ เฉลี่ย) ของค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$ เฉลี่ย) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$ เฉลี่ย) สูงมากที่สุด ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับ วงศกร เพียรชนะ เพ็ญผกา ปัญจนะ และ ทศนา ประสานตรี [4] ได้กล่าวไว้ ผู้บริหารโรงเรียนควรแสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการมีวิสัยทัศน์ ทักษะความรู้ ความสามารถ และการตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา การกระทำเช่นนี้จะทำให้ผู้บริหารสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานและการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี รวมถึงการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย) ภาวะผู้นำด้านดิจิทัล สอดคล้องกับ ภาณุเดช แสงลุน และ ชยากานต์ เรืองสุวรรณ [5] ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล รวมถึงนโยบาย การวางแผน และการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการกำกับ

ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา นอกจากนี้ยังต้องจัดสรรทรัพยากรด้านดิจิทัลเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการวางแผน ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทางการเรียนรู้ให้สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสนับสนุนครูและบุคลากรในการกำหนดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ รวมถึงส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย 3)ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม 4)ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ดังนั้นจึงมีความต้องการการพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำตามความจำเป็นต้องการของนิสิต ของสาขาการบริหารการศึกษาตามความต้องการจำเป็นตามประเด็นเหล่านี้

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนา กิจกรรมของหลักสูตร รวมทั้งปรับปรุงรายวิชาในการจัดการเรียนรู้ของงสาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชาครุศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนต่อไป โดยเน้นไปที่ภาวะผู้นำที่นิสิตมีความต้องการจะพัฒนาตามผลการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- [1] รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ราชกิจจานุเบกษา (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. <https://ratchakitcha.soc.go.th/>
- [2] รัชนีวรรณ สุวรรณชัย. 2566. ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสกลนคร [ปริญาญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร].
- [3] พนธกานต์ นุถุทธิมนตรี, อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์ และ กุหลาบ ปุริสาร. 2565. ภาวะผู้นำวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัล. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 12(4), 174-185.
- [4] วงศกร เพ็ญระนะ, เพ็ญผกา ปัญจนะ และ ทศนา ประสานตรี. 2566. ความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุควิถีใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 11(44), 318-328.
- [5] ภาณุเดช แสงลุน และ ชยากานต์ เรื่องสุวรรณ. 2565. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 11(41), 175-184.
- [6] นภาพร ศรีสุคันธพฤกษ์. 2566. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร [หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาภาวะผู้นำและนวัตกรรมการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยสยาม]

- [7] บงกช เวียงคำ,ชาญวิทย์ หาญรินทร์และไพฑูรย์ พวงยอด. (2566). สภาพ ความต้องการ จำเป็นและแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ. วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 14(1), 49-63.
- [8] วีระเทพ พัดพรหม. 2566. ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2 [ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร]
- [9] พนธกานต์ นฤฤทธิ์มนตรี, อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์ และ กุหลาบ ปุริสาร. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัล. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย12(4), 174-185.
- [10] พิเชิต ฤทธิ์จรูญ. 2557. เทคนิคการประเมินโครงการ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : บริษัทแฮ็สอ็อฟเคอร์มิสท์.
- [11] ศิริชัย กาญจนवासี. 2552. ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. (Classical Test Theory) (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [12] บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- [13] สุวิมล ว่องวาณิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [14] Robbins, S. P., & Judge, T. A. (2008). **Essentials of Organizational Behavior**. New Jersey: Pearson Prentice-Hall.
- [15] Yulk, G. (2010). **Leadership in Organization**. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.